

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 305/09-53

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. decembra 2009 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa a zo sudcov Juraja Horvátha a Sergeja Kohuta o sťažnosti J. B., D., zastúpeného advokátom JUDr. I. S., M., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Martin v konaní vedenom pod sp. zn. 17 D 266/07 (v súčasnosti vedenom pod pôvodnou sp. zn. D 639/62) takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo J. B. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Martin v konaní vedenom pod sp. zn. 17 D 266/07 (v súčasnosti vedenom pod pôvodnou sp. zn. D 639/62) porušené bolo.

2. J. B. priznáva primerané finančné zadost'učinenie v sume 4 000 € (slovom štyritisíc eur), ktoré je Okresný súd Martin p o v i n n ý vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. J. B. priznáva úhradu trov právneho zastúpenia v sume 122,85 € (slovom stodvadsaťdva eur a osemdesiatpäť centov), ktorú je Kancelária Ústavného súdu Slovenskej republiky p o v i n n á vyplatiť na účet jeho ustanovenému právnomu zástupcovi JUDr. I. S., M., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Martin je p o v i n n ý uhradiť štátu trovy právneho zastúpenia v sume 122,85 € (slovom stodvadsaťdva eur a osemdesiatpäť centov) na účet Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 7000060515/8180 vedený v Štátnej pokladnici do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 305/09-26 z 23. septembra 2009 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť J. B., D. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Martin (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 17 D 266/07 (v súčasnosti vedenom pod pôvodnou sp. zn. D 639/62).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že návrhom podaným okresnému súdu v roku 1991 sa právny predchodca sťažovateľa (otec sťažovateľa) A. B. (ďalej len „navrhovateľ“) domáhal „znovuprejednaní“ dedičstva po starom otcovi sťažovateľa O. B., po ktorom bolo

dedičstvo prejednané už v pôvodnom konaní vedenom pod sp. zn. D 639/62. Po smrti navrhovateľa sa účastníkmi konania namiesto neho stali jeho deti, a to sťažovateľ a jeho brat. Podľa tvrdení sťažovateľa okresný súd aj napriek jeho sťažnosti na prieťahy adresovanej predsedníčke okresného súdu v jeho veci nekoná a napriek tomu, že konanie o nej začalo ešte v roku 1991, dosiaľ o nej nerozhodol. V dôsledku uvedeného stavu sa v rozpore s čl. 48 ods. 2 ústavy predlžuje stav právnej neistoty sťažovateľa a oddaľuje sa právoplatné skončenie veci.

Sťažovateľ v sťažnosti ďalej uviedol:

„Z uvedeného chronologického priebehu postupu súdu a vykonávania ním jednotlivých procesných úkonov zjavne vyplýva, že rozhodujúco sa zapríčinil o prieťahy v súdnom konaní a to aj viacerými nesprávnymi procesnými postupmi a rozhodnutiami práve dotknutý Okresný súd v Martine – nesprávne rozhodnutie okrem iného napríklad o mojej žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov a ustanovenie zástupcu z radov advokátov malo za následok enormné zdržanie súdneho konania, pretože o veci musel rozhodovať odvolací súd a následne ešte raz dotknutý okresný súd.“

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ žiada, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„1. Základné právo J. B. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov upravené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu v Martine v konaní vedenom pod sp. zn. D 639/62 (pôvodne pod zn. 17 D 266/2007) porušené bolo.

2. J. B. priznáva finančné zadosťučinenie vo výške 6 639 eur, ktoré je Okresný súd v Martine povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia.

3. J. B. priznáva náhradu trov konania vo výške 122,85 eura, ktoré je Okresný súd v Martine povinný zaplatiť na účet advokáta JUDr. I. S., (...) M. do 15 dní od právoplatnosti rozhodnutia.“

Uznesením ústavného súdu č. k. II. ÚS 305/09-26 z 23. septembra 2009 bol sťažovateľovi na jeho žiadosť ustanovený právny zástupca na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom, a to advokát JUDr. I. S., M.

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: za okresný súd jeho predsedníčka listom sp. zn. Spr. 846/09 z 11. novembra 2009 a ustanovený právny zástupca sťažovateľa stanoviskom k uvedenému vyjadreniu listom z 18. novembra 2009.

2.1 Okresný súd vo svojom vyjadrení okrem popisu procesných úkonov v predmetnej veci uviedol:

„Návrh na dodatočné prejednanie dedičstva po O. B. nadväzuje na právoplatne ukončené prejednanie dedičstva z roku 1962/63. Problematickosť celého konania spočíva v týchto hlavných faktoroch:

1. Neúplné, opakované podania A. B., ktoré neboli doložené potrebnými listinnými dôkazmi. Rovnako nevyplýva ani z podaní jeho syna, J. B., čoho konkrétne sa vo veci domáha.

Konanie s právnym nástupcom navrhovateľa A. B., jeho synom J. B., od roku 2006 do roku 2009 trvalo dlhšie časové obdobie z viacerých dôvodov:

Na strane navrhovateľa:

1. J. B. nedoplnil podanie svojho otca, a tak súd nemohol z jeho podania zistiť, čoho sa domáha.

2. Napriek sťažnostiam a žiadostiam sa osobne nikdy nedostavil na výsluch v Martine, vypočúvaný bol prostredníctvom dožiadaného súdu v Bratislave. Celé konanie sa vykonávalo iba prostredníctvom listovej korešpondencie a nie priamym stykom s navrhovateľom, čo konanie značne spomalilo.

3. V prípade, keď boli vytýčené výsluchy na konkrétny termín, sťažovateľ súd zakaždým požiadal o jeho odloženie zo zdravotných dôvodov.

4. Navrhovateľ sa zúčastnil dvoch informatívnych výsluchov na Okresnom súde Bratislava II, ktorý konal prostredníctvom dožiadania – čo vec znova predĺžilo.

Na strane súdu:

1. Vyšší súdny úradník vo veci nekonal od 29. 11. 2007 do 22. 2. 2008, kedy predvolal na informatívny výsluch J. B. VSU nekonal ani potom, čo navrhovateľ požiadal súd podloženie výsluch na termín po 15. 6. 2008 pre zlý zdravotný stav. Konat' začal až po upozornení predsedníčky OS na nečinnosť a prvý úkon vo veci urobil 25. 11. 2008.

2. Konanie predĺžila aj účasť ustanovenej právnej zástupkyne, ktorá od svojho určenia 25. 11. 2008 sa musela oboznámiť so spisom a až tak vydala dňa 10. 6. 2009 svoje vyjadrenie vo veci.

Výslovne súhlasíme s upustením pojednávania vo veci, nakoľko od ústneho pojednávania neočakávame ďalšie objasnenie veci.“

2.2 Právny zástupca sťažovateľa vo svojom stanovisku k uvedenému vyjadreniu okresného súdu uviedol:

„Nazdávam sa, že Okresný súd v Martine spôsobil v prevažnej miere prietáhy v konaní zn. D 639/62. Poukazujem najmä na obdobie dlhodobej nečinnosti súdu od roku 1994 (posledná žiadosť A. B. o znovu prejednanie dedičstva zo dňa 7. 1. 1994) do 30. 4. 2004, kedy bol spis predložený sudcovi na pokračovanie v konaní. Taktiež úkony súdu od 9. 10. 1991 do 7. 1. 1994 boli málo efektívne a prispeli k prietahom konania. Nesprávny procesný postup súdu, keď nerozhodol o oslobodení sťažovateľa od súdnych poplatkov a o ustanovení právneho zástupcu, ale odmietol podanie ako neúplné a nejasné, tiež prispel k prietahom.

Neúplné podania sťažovateľa a jeho právneho predchodcu tiež spôsobili určité prietáhy v konaní, ale podľa môjho názoru nie je možné pripísať ich v neprospech sťažovateľa. Ak by súd rozhodol o ustanovení právneho zástupcu promptne, mohol byť kvalifikovaný návrh podaný už v roku 2006 resp. 2007. Neúčasť sťažovateľa na výsluchoch pred Okresným súdom v Martine nemožno, podľa môjho názoru pripísať na vrub sťažovateľa, lebo je ospravedliteľná jeho nepriaznivým zdravotným stavom.

Som presvedčený, že Okresný súd v Martine porušil základné právo sťažovateľa na prejednanie veci bez zbytočných prietahov. (...)

Súhlasím, aby Ústavný súd upustil od ústneho pojednávania.“

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy. Jej

prerokovanie na ústnom pojednávaní – vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou tohto základného práva – ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných pre meritórne rozhodnutie vo veci, t. j. rozhodnutie o tom, či namietaným postupom súdu bolo, alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (I. ÚS 40/02, I. ÚS 41/03, I. ÚS 65/04).

II.

Z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 17 D 266/07 (v súčasnosti vedenom pod pôvodnou sp. zn. D 639/62):

- 24. júl 1992 – okresnému súdu bola doručená žiadosť navrhovateľa, ktorou sa domáhal „*znovuprejednaní*“ dedičstva po poručiťovi (starom otcovi s'ťažovateľa), po ktorom bolo dedičstvo pôvodne prejednané pod sp. zn. D 639/62, a to z dôvodu, že navrhovateľ namietal, že na pôvodné prejednanie dedičstva po poručiťovi nebol prizvaný. Návrh navrhovateľa bol pôvodne 9. októbra 1991 doručený štátnemu notárovi, ktorý pôvodne prejednával dedičstvo po poručiťovi, pričom na jeho nečinnosť sa navrhovateľ s'ťažoval predsedovi okresného súdu podaním z 2. júna 1992 (podanie bolo vedené pod sp. zn. pôvodného dedičského konania D 639/62),
- 19. apríl 2001 – okresný súd dopytom v centrálnej evidencii obyvateľstva zisťoval miesto pobytu navrhovateľa,
- 30. apríl 2001 – okresnému súdu bola doručená odpoveď z centrálnej evidencie obyvateľstva, z ktorej vyplýva, že navrhovateľ zomrel 15. septembra 1995,
- 30. apríl 2004 – predsedníčka okresného súdu po predložení spisu dedičskou kanceláriou na účely stanovenia ďalšieho postupu vo veci podania navrhovateľa konštatovala vo veci priet'ahy v konaní a určenému zákonnému sudcovi uložila určiť ďalší procesný postup,
- 11. apríl 2006 – okresný súd dožiadal Okresný súd Topoľčany, aby oznámil, či sa vedie dedičské konanie po navrhovateľovi a kto sú jeho dedičia,

- 27. apríl 2006 – okresnému súdu bolo doručené vybavené dožiadanie spolu s uznesením o prejednaní dedičstva po navrhovateľovi sp. zn. 3 D 2031/95 z 20. marca 1996 s tým, že dedičmi po navrhovateľovi sú jeho manželka a synovia (sťažovateľ a jeho brat),
- 2. máj 2006 – okresný súd vyzval súdy príslušné podľa bydliska navrhovateľových dedičov (Okresný súd Topoľčany a Okresný súd Bratislava II), aby ich vypočuli k návrhu navrhovateľa,
- 19. júl 2006 – okresnému súdu bolo bez vybavenia vrátené dožiadanie od Okresného súdu Topoľčany s tým, že pozostalá manželka navrhovateľa už tiež zomrela a sťažovateľov brat sa zdržiava na neznámej adrese v zahraničí,
- 22. september 2006 – dožiadaný Okresný súd Bratislava II vypočul sťažovateľa, ktorý žiadal o poskytnutie lehoty na preštudovanie spisu a vyjadrenie sa k veci, pričom na účely oboznámenia sa so spisom sťažovateľ žiadal, aby okresný súd zaslal spis dožiadanému súdu, aby si ho mohol naštudovať,
- 5. október 2006 – sťažovateľ podal predsedovi okresného súdu sťažnosť na prietahy v konaní a ďalším podaním oznámil, že trvá na návrhu svojho otca (navrhovateľa) s tým, že žiadal priznať oslobodenie od súdnych poplatkov a o ustanovenie advokáta,
- 6. október 2006 – okresnému súdu bolo vrátené vybavené dožiadanie od Okresného súdu Bratislava II,
- 21. november 2006 – predsedníčka okresného súdu sa vyjadrila k sťažnosti sťažovateľa na prietahy v konaní s tým, že zákonnému sudcovi dala pokyn vykonávať vo veci procesné úkony minimálne raz za dva mesiace,
- 29. november 2006 – okresný súd dožiadal Okresný súd Bratislava II, aby vypočul sťažovateľa, či trvá na návrhu zomrelého navrhovateľa,
- 29. január 2007 – okresnému súdu bolo vrátené vybavené dožiadanie,
- 3. apríl 2007 – okresný súd uznesením uložil sťažovateľovi, aby odstránil nedostatky návrhu z 8. októbra 1991,
- 27. apríl 2007 – sťažovateľ reagoval na výzvu okresného súdu a súčasne urgovoal vybavenie jeho žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov a o ustanovenie advokáta (okresný súd nevyčkal na odpoveď od druhého syna navrhovateľa, pozn.),
- 14. jún 2007 – okresný súd uznesením sp. zn. 17 D 266/07 návrh z 8. októbra 1991 odmietol,

- 27. jún 2007 – sťažovateľ sa odvolal proti uzneseniu zo 14. júna 2007,
- 2. október 2007 – okresný súd zaslal spis Krajskému súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“),
- 9. október 2007 – spis bol doručený krajskému súdu,
- 19. október 2007 – krajský súd uznesením sp. zn. 10 CoD 24/07 zrušil odvolaním napadnuté uznesenie okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie z dôvodu procesného pochybenia, keďže okresný súd rozhodol vo veci bez toho, aby najprv rozhodol o žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu,
- 26. október 2007 – spis bol vrátený okresnému súdu,
- 22. február 2008 – okresný súd nariadil informatívny výsluch sťažovateľa na 11. marec 2008,
- 3. marec 2008 – okresný súd zmenil nariadený termín výsluchu sťažovateľa na 28. apríl 2008 z dôvodu oneskoreného predloženia spisu kancelárie na realizáciu predvolania na pôvodný termín,
- 23. apríl 2008 – sťažovateľ ospravedlnil svoju neúčast' na výsluchu zo zdravotných dôvodov (akútny zápal pľúc) a predložil o tom aj lekársku správu,
- 4. august 2008 – predsedníčka okresného súdu upozornila konajúceho vyššieho súdneho úradníka na nutnosť zabezpečenia plynulého konania vo veci,
- 25. november 2008 – okresný súd uznesením priznal sťažovateľovi oslobodenie od súdnych poplatkov a tiež mu ustanovil advokátku; súčasne vyzval sťažovateľa, aby oznámil, či mu jeho zdravotný stav dovoľuje zúčastniť sa na informatívnom výsluchu, zároveň predsedníčka okresného súdu požiadala o predloženie spisu a o vyjadrenie konajúceho vyššieho súdneho úradníka, prečo sa vo veci nekoná, ktorý sa k priebehu konania vyjadril obratom,
- 26. november 2008 – spis bol prostredníctvom „dozornej úradníčky“ predložený predsedníčke okresného súdu,
- 27. november 2008 – „dozorná úradníčka“ žiadala od konajúceho vyššieho súdneho úradníka vysvetlenie týkajúce sa nedostatkov v žurnalizácii spisu a pridelenia novej sp. zn. 17 D 266/07 (kedy a prečo bola pridelená),
- 28. november 2008 – konajúci vyšší súdny úradník sa vyjadril k technickým nedostatkom spisu s tým, že zistil, že od podania sťažovateľa z 27. apríla 2007 je neurčitého dôvodu táto

vec vedená pod novou sp. zn. 17 D 266/07, aj keď ho sťažovateľ adresoval k sp. zn. D 639/62, čo zapríčinilo, že v jednej a tej istej veci sa koná pod dvoma spisovými značkami „*a konajú v nej dvaja sudcovia*“,

- 15. december 2008 – sťažovateľ oznámil, že jeho zdravotný stav mu neumožňuje zúčastniť sa na informatívnom výsluchu a v prípade potreby sa vyjadří písomne (predložené lekárske potvrdenie),

- 2. január 2009 – okresný súd ukončil vec vedenú pod sp. zn. 17 D 266/07 ako vec ukončenú inak, pretože bola duplicitne vedená, s tým, že všetky listiny z tohto spisu patrili k spisu sp. zn. D 639/62 a k tomuto spisu ostal spis sp. zn. 17 D 266/07 iba pripojený,

- 13. január 2009 – konajúci vyšší súdny úradník sa telefonicky kontaktoval s advokátkou ustanovenou sťažovateľovi, ktorá oznámila, že so sťažovateľom sa ešte neskontovala a že si príde naštudovať spis 14. januára 2009,

- 14. január 2009 – sťažovateľovi ustanovená právna zástupkyňa bola na okresnom súde preštudovať spis,

- 10. február 2009 – sťažovateľovi ustanovená právna zástupkyňa bola na okresnom súde preštudovať spis,

- 27. február 2009 – konajúci vyšší súdny úradník sa telefonicky skontaktoval so sťažovateľovou advokátkou, ktorá oznámila, že so sťažovateľom sa osobne stretne „*v polovici marca 2009*“,

- 13. máj 2009 – okresný súd vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľa, aby oznámila, či sa skontaktovala so sťažovateľom a s akým výsledkom,

- 10. júna 2009 – právna zástupkyňa sťažovateľa sa vyjadrila k veci,

- 22. júna 2009 – sťažovateľ oznámil, že k vyjadreniu jemu ustanovenej právnej zástupkyne podá ešte sám vyjadrenie najneskôr do 31. júla 2009,

- 29. júl 2009 – sťažovateľ žiadal, aby mu bol ustanovený iný právny zástupca, pretože ustanovená právna zástupkyňa stratila jeho dôveru, lebo okrem iného sa jej právne názory nezhodovali s jeho predstavami,

- 23. september 2009 – okresnému súdu bolo doručené podanie, ktorým sťažovateľ iba vo svojom mene (nie aj v mene svojho brata a spoludediča) navrhol konanie zastaviť z dôvodu dlhodobého zhoršenia jeho zdravotného stavu,

- 11. november 2009 – okresný súd uznesením zastavil konanie ako celok (okresný súd nevyzval druhého dediča, či so zastavením konania súhlasí, pozn.), pričom toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť 8. decembra 2009.

III.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Preto na naplnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec

prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet a právoplatne nerozhodli (m. m. I. ÚS 24/03, IV. ÚS 232/03). Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (II. ÚS 21/01).

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v dodatočnom dedičskom konaní vedenom v súčasnosti pod sp. zn. D 639/62 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 17 D 266/07 a pod sp. zn. Dd 30/06) došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo, alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, I. ÚS 79/05). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že vzhľadom na predmet konania, ako aj na vývoj a stav skúmanej procesnej situácie v danej veci nemožno toto konanie kvalifikovať ako právne či fakticky zložité, pričom túto zložitosť nekonštatoval ani sám okresný súd.

Ústavný súd zastáva názor, že pri sústredenejšom a efektívnejšom procesnom postupe okresného súdu mohol byť priebeh napadnutého konania plynulejší a nemusel viesť k jeho predĺženiu (bod 3).

2. Správanie sťažovateľa ako účastníka skúmaného konania je druhým kritériom pri rozhodovaní, či v skúmanom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu označeného základného práva.

V súvislosti s hodnotením uvedeného kritéria ústavný súd konštatuje, že v prípade sťažovateľa došlo k procesno-právnomu nástupníctvu (sukcesii), teda k zmene pôvodného účastníka konania na strane navrhovateľa, a to na základe univerzálnej sukcesie (dedenie). Keďže pri zmene účastníkov nedochádza ku vzniku nového procesno-právneho vzťahu, ale k procesno-právnomu nástupníctvu do už existujúceho procesno-právneho vzťahu (m. m. I. ÚS 52/01), ústavný súd nemal pochybnosť o tom, že sťažovateľ môže uplatňovať právo na konanie bez zbytočných priet'ahov aj pre štádium konania, ktoré tejto zmene predchádzalo.

Ústavný súd v správaní sťažovateľa nezistil žiadne skutočnosti, ktoré by bolo potrebné pripísať na jeho ťarchu. Sťažovateľ sa síce raz ospravedlnil z účasti na informatívnom výsluchu (23. apríla 2008), avšak túto skutočnosť nemožno pripočítať na jeho ťarchu, pretože sa tak stalo z objektívnej, a teda ním neovplyvniteľnej skutočnosti, a to v dôsledku zhoršenia jeho zdravotného stavu, o čom sťažovateľ predložil aj hodnovernú lekársku správu. Súčasne ústavný súd konštatuje, že okresný súd pri dostatočne presnom naformulovaní otázok a príprave podkladov mal možnosť vypočúť sťažovateľa aj prostredníctvom realizovaného dožiadania, ba dokonca sám sťažovateľ 15. decembra 2008 oznámil, že v prípade potreby sa môže k veci vyjadriť aj písomne. Napokon ústavný súd je tohto názoru, že na ťarchu sťažovateľa nemožno pripočítať ani to, že sťažovateľ navrhol podaním doručeným okresnému súdu 23. septembra 2009 konanie zastaviť, pretože jednak tak sťažovateľ učinil iba za seba, pričom v dedičskom konaní vystupuje ešte jeden dedič, a to brat sťažovateľa, a jednak tak sťažovateľ učinil iba z dôvodu dlhotrvajúceho konania, ktoré sa tak pre neho z dôvodu vážnych zdravotných ťažkostí stalo zaťažujúcim.

3. Napokon ústavný súd skúmal postup okresného súdu v predmetnom dedičskom konaní a v tejto súvislosti zistil, že okresný súd bol prvýkrát nečinný v období od 24. júla 1992, keď bol okresnému súdu doručený návrh na „*znovuprejednanie*“ dedičstva, do

19. apríla 2001, keď okresný súd vo veci predmetného návrhu vykonal prvý procesný úkon, t. j. viac ako osem rokov a osem mesiacov. Okresný súd bol bezdôvodne nečinný takmer päť rokov aj v období od 30. apríla 2001, keď mu bolo oznámené, že navrhovateľ (právny predchodca sťažovateľa) zomrel, do 11. apríla 2006, keď okresný súd začal zisťovať okruh dedičov po zomrelom navrhovateľovi. Ďalším ústavným súdom zisteným obdobím nečinnosti v postupe okresného súdu bolo obdobie od 6. októbra 2006, keď bolo okresnému súdu vrátené vybavené dožiadanie, do 3. apríla 2007, keď okresný súd vyzval sťažovateľa, aby odstránil nedostatky návrhu, t. j. takmer šesť mesiacov, pričom v tomto období síce okresný súd 29. novembra 2006 dožiadal Okresný súd Bratislava II, aby vypočul sťažovateľa, či trvá na návrhu zomrelého navrhovateľa, avšak tento procesný úkon nemožno hodnotiť ako efektívny, pretože sťažovateľ sám už 5. októbra 2006 oznámil, že na návrhu navrhovateľa trvá. Napokon ústavný súd vyhodnotil ako obdobie nečinnosti v postupe okresného súdu v trvaní viac ako sedem mesiacov aj obdobie od 23. apríla 2008, keď sťažovateľ zo zdravotných dôvodov ospravedlnil svoju neúčast' na informatívnom výsluchu, do 25. novembra 2008, keď okresný súd uznesením priznal sťažovateľovi oslobodenie od súdnych poplatkov a ustanovil mu právneho zástupcu.

Súčasne ústavný súd poznamenáva, že dĺžku doby, počas ktorej sa spis z dôvodu odvolacieho konania nachádzal na krajskom súde, okresný súd nemohol ovplyvniť, preto ju nemožno z objektívnych dôvodov pripočítat' na jeho ťarchu.

Vzhľadom na uvedené zistenia ústavný súd konštatuje, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 17 D 266/07 (v súčasnosti vedenom pod pôvodnou sp. zn. D 639/62) došlo k zbytočným priet'ahom, čím došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, tak ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

IV.

4. Vzhľadom na to, že okresný súd na žiadosť sťažovateľa konanie vedené pod sp. zn. D 639/62 zastavil, ústavný súd nepovažoval za potrebné prikázať okresnému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných priet'ahov [§ 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde].

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadost'učinenie.

Sťažovateľ sa domáhal priznania primeraného finančného zadost'učinenia v sume 6 639 €.

Vzhľadom na okolnosti preskúmaného dodatočného dedičského konania ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy nie je pre sťažovateľa dostatočným zadost'učinením. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať sťažovateľovi aj finančné zadost'učinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti, s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu, najmä vzhľadom na zistenú dlhodobú nečinnosť (viac ako 14 rokov a 9 mesiacov), ako aj neefektívnu činnosť okresného súdu považuje za primerané v sume 4 000 €, tak ako to je uvedené v bode 2 výroku tohto rozhodnutia.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil (v danom prípade okresný súd), je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu ústavného súdu.

6. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) úhradu trov konania z dôvodu jeho právneho zastúpenia advokátom, ktorý si uplatnil nárok na ich náhradu v petite sťažnosti v celkovej sume 122,85 €.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z ustanovení § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Základná sadzba odmeny

za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2009 je 115,90 € a hodnota režijného paušálu je 6,95 €.

S poukazom na výsledok konania sťažovateľovi vznikol nárok na úhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2009 (prevzatie a príprava zastúpenia a vyjadrenie z 1. decembra 2009) v sume 245,70 € vrátane režijného paušálu.

Vzhľadom na to, že právny zástupca sťažovateľa si uplatnil nárok na úhradu trov v sume 122,85 €, ústavný súd priznal sťažovateľovi úhradu trov iba v uplatnenom rozsahu tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. decembra 2009